

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 10330 af 30/06/2010 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse 152-10 om arbejdsskade - erhvervssygdom - tandklinikassistenter - kviksølv

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 1218490-09

Ankestyrelsens principafgørelse 152-10 om arbejdsskade - erhvervssygdom - tandklinikassistenter - kviksølv

Resume:

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at forelægge sygdomme hos fire tandklinikassistenter efter udsættelse for kviksølv for Erhvervssygdomsudvalget.

Ankestyrelsen fastslog, at for at en sammenhæng mellem kviksølvudsættelse og sygdom er sandsynlig, skal der være opstået typiske symptomer på forgiftning i forbindelse med udsættelsen ligesom symptomerne fortsat skal have været til stede fra tidspunktet for forgiftningen og frem. Typiske symptomer på forgiftning er rysten på fingre, hænder og øjenlåg samt besvær med finmotorik, personlighedsforandring (især sygelig irritabilitet) samt tandkødsbetændelse og øget spytdannelse. Kviksølvforgiftning opstår ved niveauer af kviksølv i urinen på mere end 500 nmol/liter. Ankestyrelsen fastslog endvidere, at der skal være tale om en sygdom/gener, der efter en lægelig vurdering er en følge af kviksølvsforgiftning.

Efter fortegnelsen over erhvervssygdomme er det muligt, at få anerkendt hjerneskade/demens eller skader på nyrerne som følge af udsættelse for kviksølv. Endvidere er det muligt at få anerkendt eksem efter udsættelse for kviksølv.

De udvalgte sager vedrører anmeldte sygdomme/gener i form af smerter i muskler og led, hukommelsesbesvær/koncentrationsbesvær, migræne/hovedpine og svimmelhed, føleforstyrrelser, træthed, Parkinsons sygdom og depression.

Ingen af dissesygdomme er omfattet af fortegnelsen over erhvervssygdomme efter udsættelse for kviksølv. Ankestyrelsen har ikke i sagerne fundet grundlag for forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Ved behandlingen af sagerne forelå en gennemgang af den videnskabelige litteratur angående kviksølvudsættelse og sygdom blandt tandklinikassistenter samt en registerundersøgelse angående sygdom for alle, der har været tandklinikassistenter i Danmark.

I sag nr. 1 (150-10) var det oplyst, at tilskadekomne i 1999 havde haft en kviksølvsforgiftning og at denne havde sat sig på tilskadekomnes led. Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, da kviksølvsforgiftning ikke efter en lægelig vurdering med overvejende sandsynlighed medfører ledgener.

I sag nr. 2 (151-10) var det oplyst, at der tidligere var taget blodprøve på baggrund af symptomer på kviksølvsforgiftning. Koncentrationen af kviksølv lå imidlertid i normalområdet. Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

I sag nr. 3 (152-10) var det oplyst, at der ikke havde været tale om symptomer på kviksølvsforgiftning. Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

I sag nr. 4 (153-10) har tilskadekomne fået konstateret Parkinsons syge. Dette er omfattet af fortegnelsen over erhvervssygdomme, dog ikke efter udsættelse for kviksølv. Tilskadekomne havde ikke været relevant udsat i forhold til fortegnelsen over erhvervssygdomme. Det var oplyst, at der ikke havde været symptomer på kviksølvsforgiftning. Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget til vurdering af udsættelsen for kviksølv.

Love:

Lov om arbejdsskadesikring - lovbekendtgørelse nr. 848 af 7. september 2009 - § 5 og § 7

Bekendtgørelser:

Arbejdsskadestyrelsens bekendtgørelse nr. 94 af 4. februar 2009 om fortegnelse over erhvervssygdomme

-

Afgørelse:

Ankestyrelsen har i principielt møde truffet afgørelse i din sag om hvorvidt der kan ske anerkendelse af depression samt hukommelses- og koncentrationsproblemer som en erhvervssygdom efter udsættelse for kviksølv.

Resultatet er:

- Vi kan ikke anerkende dine symptomer som erhvervssygdom

Du kan derfor ikke få erstatning eller andre ydelser efter arbejdsskadeloven.

Vi er således kommet til samme resultat som Arbejdsskadestyrelsen.

Begrundelsen for afgørelsen om afslag på anerkendelse**Fortegnelsen over erhvervssygdomme**

Depression samt hukommelses- og koncentrationsproblemer er ikke nævnt i Arbejdsskadestyrelsens fortegnelse over erhvervssygdomme.

Vi kan anerkende sygdomme, som er optaget på Arbejdsskadestyrelsens fortegnelse over erhvervssygdomme, hvis de betingelser, som er nævnt i forbindelse med sygdommen, er opfyldt.

I medfør af fortegnelsen over erhvervssygdomme er det muligt, at få anerkendt hjerneskade/demens eller skader på nyrerne efter udsættelse for kviksølv. Endvidere er det muligt at få anerkendt eksem efter udsættelse for kviksølv.

Arbejdsmedicinsk Klinik har på dine vegne anmeldt depression som følge af udsættelse for amalgam. Det fremgår af anmeldelsen samt journaloplysninger fra Arbejdsmedicinsk Klinik, at du ikke har haft symptomer på forgiftning på grund af udsættelse for kviksølv.

Du har således ikke fået påvist en sygdom omfattet af fortegnelsen over erhvervssygdomme som følge af udsættelse for kviksølv.

Sygdomme, der ikke kan anerkendes efter fortegnelsen over erhvervssygdomme:

Selvom en sygdom ikke er nævnt i fortegnelsen over erhvervssygdomme, eller selvom fortegnelsens betingelser for anerkendelse af den pågældende sygdom ikke er opfyldt, kan der være tale om erhvervssygdom. Det kan være tilfældet

1. hvis der foreligger generel medicinsk dokumentation for en sammenhæng mellem arbejdsbelastningen og udviklingen af en sygdom
2. hvis det kan dokumenteres, at sygdommen må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art

Der gælder et særligt beviskrav, når vi skal vurdere, om en sygdom, som ikke er optaget på erhvervssygdomsfortegnelsen, kan anerkendes. Det er en forudsætning, at der ikke er kvalificeret lægefaglig tvivl om, at sygdommen i det konkrete tilfælde er erhvervsbetinget.

Vi kan kun anerkende sygdommen efter, at sagen har været forelagt Erhvervssygdomsudvalget. Det er et udvalg, som rådgiver Arbejdsskadestyrelsen om tilfælde, der ikke kan anerkendes efter erhvervssygdomsfortegnelsen. Vi forelægger kun sager, hvis vi skønner, at der er mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes.

Vi har ikke fundet grundlag for at bede Arbejdsskadestyrelsen om at forelægge din sag for Erhvervssygdomsudvalget for at lade dette udvalg vurdere dine gener i form af depression samt hukommelses- og koncentrationsbesvær.

Det fremgår af sagen, at du fra 1964 til 1996 under dit arbejde som klinikassistent har været udsat for kviksølv og amalgam. Det er beskrevet, at du i læretiden og frem til 1970 fremstillede 50-60 sølvamalgamfyldninger om ugen samt i gennemsnit to kobberamalgamfyldninger. Amalgamet blev blandet i morder og siden i blandemaskine. Det fremgår, at både amalgam og kviksølv blev håndteret i hænderne samt at der jævnligt blev spildt på gulvet.

Det fremgår videre af sagen, at du fra 1970 til midten af 1980'erne fremstillede 25-50 sølvamalgamfyldninger om ugen og at fremstillingen foregik som ovenfor beskrevet. Fra midten af 1980'erne indførtes dentomat, således at manuel håndtering ikke længere blev foretaget.

Det er beskrevet, at du fra slutningen af 1980'erne har haft tendens til depressioner. Det fremgår af sagen, at du ikke har haft symptomer på kviksølvforgiftning i de perioder, hvor du har arbejdet med kviksølv.

I 2006 blev det besluttet, at gennemføre en vurdering af, om tandklinikassistenter var blevet syge af at arbejde med kviksølv. Der blev foretaget en uvildig gennemgang af litteraturen på området, hvor formålet var at skabe et samlet overblik over den eksisterende viden på området både nationalt og internationalt. Endvidere blev der gennemført en registerundersøgelse til belysning af om klinikassistenter og tandlæger, sammenlignet med relevante kontrolgrupper, har en øget forekomst af en række lidelser og om en eventuelt øget forekomst kan relateres til udsættelse for kviksølv.

Tandklinikassistenter har især tidligere (før 1970) været udsat for kviksølv, men i betydeligt mindre omfang end andre erhvervsgrupper, der har været udsat.

I gennemgangen af litteraturen om kviksølv og tandklinikassistenter er betydningen af udsættelse for kviksølv blandt tandklinikassistenter vurderet. Der blev i gennemgangen ikke fundet evidens for, at udsættelserne for kviksølv hos klinikassistenter i gennemsnit havde medført koncentrationer af kviksølv over de tilladte grænseværdier, målt i blod og urin hos de udsatte. Der kunne påvises koordinationsforstyrrelser hos personer, der på undersøgelsestidspunktet havde øget kviksølvindhold i blod eller urin, men i de foreliggende undersøgelser fandtes ikke sikre holdepunkter for objektive tegn på sygdom efter udsættelse på de niveauer klinikassistenter har været udsat for.

Det fandtes endvidere mindre sandsynligt, at tidligere udsættelse for kviksølv kunne føre til sygdom opstået efter at udsættelsen for kviksølv var ophørt.

Der fandtes begrænsede holdepunkter for en påvirkning af den neuropsykologiske funktion ved større udsættelse i tandplejen samt der fandtes moderate holdepunkter for, at påvirkningen af den neuropsykologiske funktion svinder eller forbliver uændret ved ophør af udsættelsen.

Ved registerundersøgelsen fandtes der ikke holdepunkter for, at udsættelse for kviksølv øger risikoen for dårligt helbred målt på dødelighed, indlæggelser, multipel sclerose, fertilitet og aborter eller på fødselsudfald.

På baggrund af ovenstående vurderer Ankestyrelsen, at for at en sammenhæng mellem kviksølvudsættelse og sygdom er sandsynlig, skal der være opstået typiske symptomer på forgiftning i forbindelse med udsættelsen ligesom symptomerne fortsat skal have været til stede fra tidspunktet for forgiftningen og frem. Typiske symptomer på forgiftning er rysten på fingre, hænder og øjenlåg samt besvær med finmotorik, personlighedsforandring (især sygelig irritabilitet) samt tandkødsbetændelse og øget spytdannelse. Kviksølvforgiftning opstår ved niveauer af kviksølv i urinen på mere end 500 nmol/liter.

Vi vurderer på baggrund af ovenstående derfor, at der ikke er medicinsk dokumentation for en sammenhæng mellem din type arbejde som klinikassistent, hvorunder du har været udsat for kviksølv og udvikling af den anmeldte depression samt hukommelses- og koncentrationsproblemer.

Vi vurderer endvidere, at dit arbejde som klinikassistent, hvorunder du har været udsat for kviksølv, heller ikke har indebåret sådanne særlige påvirkninger, at det med overvejende sandsynlighed har medført en særlig risiko for udvikling af depression samt hukommelses- og koncentrationsproblemer.

Vi beder derfor ikke Arbejdsskadestyrelsen om at forelægge din sag for Erhvervssygdomsudvalget for at lade dette udvalg vurdere dine gener.

Oplysningerne om dine helbreds- og erhvervsmæssige forhold fremgår særligt af anmeldelsen, journalmateriale fra Arbejdsmedicinsk Klinik samt dine og fagforbund Xs oplysninger til sagen.

Under sagens behandling i Ankestyrelsen er det konstateret, at din 02-sag i Arbejdsskadestyrelsen er oprettet ved en fejl, da der er tale om samme sygdom og samme erhvervsmæssige påvirkninger, som behandles i din 01-sag i Arbejdsskadestyrelsen og ved nærværende afgørelse fra Ankestyrelsen. Den i 02-sagen indhentede speciallægeerklæring ved Y af 11. januar 2010 er derfor overført og indjournaliseret på din 01-sag i Arbejdsskadestyrelsen og er indgået ved Ankestyrelsens vurdering af sagen.

Bemærkninger til klagen

Fagforbund X har i klagen anført, at du den 7. januar 2009 havde gennemgået en undersøgelse på Arbejds- og Miljømedicinsk Klinik og forbundet anmodede om, at undersøgelsen indgik i vurderingen og afgørelsen af sagen. Fagforbund X vedlagde undersøgelsen som bilag til klagen.

Vi bemærker, at disse oplysninger er indgået ved sagens behandling, men at de ikke kan føre til et andet resultat. Vi henviser til begrundelsen for afgørelsen.

Oplysningerne i sagen

Vi har afgjort sagen på grundlag af

- de oplysninger, som forelå, da Arbejdsskadestyrelsen traf afgørelse i sagen
- Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 2. juli 2009. Ved denne afgørelse fik du afslag på anerkendelse af depression som en erhvervssygdom
- klagen til Ankestyrelsen med bilag
- Arbejdsskadestyrelsens brev om genvurdering
- Speciallægeerklæring ved Y af 11. januar 2010